

Sundbyberg 2023-09-27

Möte med socialförsäkringsminister Anna Tenje

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 52 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar drygt 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla. En av våra viktigare frågor handlar om ekonomin för personer med funktionsnedsättning där socialförsäkringen är en viktig del.

Inledning

På vårt möte med socialförsäkringsministern den 27 september vill vi diskutera nedanstående punkter som handlar om ekonomin för personer med funktionsnedsättning samt regler i sjukförsäkringen.

Utredning om indexeringen

Det var en stor besvikelse när regeringen lade ner utredningen ”En mer ändamålsenlig beräkning av sjukersättning och aktivitetsersättning” ([Dir. 2022:62](#)). Utredningens uppdrag öppnade upp för att en förändrad indexering var möjlig. Funktionsrättsrörelsen har uppmanat socialförsäkringsministern i en [debattartikel](#) att öppna upp utredningen igen.

Höjda kommunala avgifter och övervältrade godemans-kostnader åter upp ökning av sjuk- och aktivitetsersättning

När prisbasbeloppet höjs för att kompensera personer med funktionsnedsättningar för inflation eller låga ersättningar i sjuk- och aktivitetsersättning höjs samtidigt avgiften för nödvändig kommunal omsorg vilket leder till att nettotillskottet för många blir marginellt. Samma sak gäller kostnaden för god man som regleras i föräldrabalken. Tidigare har regleringen i föräldrabalken legat på en sådan nivå att de som enbart lever på aktivitets- eller sjukersättning inte behövt betala någon avgift för god man eller förvaltare. Vi har [påtalat detta](#) för socialförsäkringsministern men inga åtgärder har

ännu vidtagits. Regionala funktionsrättsföreningar har i [debattartiklar](#) höjt sina röster. FUB [skrev i januari 2022](#) till socialförsäkringsministern om behovet av att agera.

De med sämst ekonomi ska betala den högsta skatten

Regeringen väljer att sänka skatten för löntagare och pensionärer som en uttalad del av arbetslinjen, men missar då att personer med sjuk- eller aktivitetsersättning inte kan arbeta. Regeringen säger att den vill stötta utsatta hushåll, men väljer att missgynna en av de mest ekonomiskt utsatta grupperna vilka kämpar med aktivitets- och sjukersättningen och som blir ekonomiskt beroende av sina anhöriga. [Debattartikel](#) i Aftonbladet (25 sep 2023) med uppmaning till statsministern att agera.

Bostadstilläggets regler är för snäva

Bostadstillägget, en nödvändighet för många med funktionsnedsättning, är omgärdat av regler som gör det svårt att bygga upp en buffert för oväntade utgifter eller spara till exempelvis pensionen. Vid ett kapital över 100 000 kr sänks bostadstillägget. Personer som har bostadstillägg har därmed till skillnad mot alla andra ingen möjlighet att spara till sin pension, även om det oftast är små summor som kan avvaras för de som enbart lever på aktivitets- eller sjukersättning. Taket för bostadstillägget gör också att det inte täcker hyran vid nyproduktion i gruppboende eller boende med stöd.

Omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning

Sedan omvårdnadsbidraget trädde i kraft 2019 har försämringar skett för familjer som har barn med funktionsnedsättningar. Idag gör Försäkringskassan en striktare bedömning och de som får beviljat omvårdnadsbidrag får lägre nivåer än vid tidigare vårdnadsbidrag, vilket även konstateras i ISF:s rapport [Från vårdbidrag till omvårdnadsbidrag](#). Medlemsförbunden FUB, Svenska Downföreningen och Autism Sverige lämnade i mars 2022 in en [skrivelse](#) till socialförsäkringsministern. Det har även blivit högre tröskel för att erhålla merkostnadsersättningen.

Förslag som främjar arbetslinjen

Idag behöver en person som har aktivitets- eller sjukersättning på heltid, avsäga sig hela ersättningen för att studera även om studierna sker på halvfart (många klarar inte av att studera 100 procent). Att inte kunna ha kvar sin ersättning 50 procent och studera eller arbeta på den andra halvan, blir ett onödigt hinder. I SOU 2020:69 föreslås att det ska bli möjligt att partiellt kunna behålla sin ersättning för att

kunna studera och ta studielån på den andra halvan. Samma utredning föreslår också en ökad provotid för studier för den som uppbär aktivitetsersättning, från 6 till 12 månader. Ett halvår är ofta för kort tid då det tar tid att komma i gång med studier och få eventuella stöd på plats. En förlängning av provotiden skulle öka möjligheterna för unga att närma sig arbetsmarknaden.

Svårt att få del av aktivitets- och sjukersättningen

I SOU 2009:89 konstaterades att Sverige troligen har det snävast definierade varaktighetskriteriet i hela OECD. Till och med [Försäkringskassan har tillskrivit regeringen](#) om att reglerna behöver ändras. De höga kraven på sjukersättning har lett till att långa sjukfall med sjukpenning successivt ökat, vilket också belastar vården. I SOU 2020:69 föreslås förändrade regler avseende både aktivitets- och sjukersättningen. 2021 lanserade Funktionsrätt Sverige idéskriften [En socialförsäkring utan trygghet - är det så det ska vara?](#)

Med vänlig hälsning
Funktionsrätt Sverige

Nicklas Mårtensson
Ordförande